

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

II Всеукраїнська наукова конференція

**ДИЗАЙН І МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ
У ЧАСИ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ 2024

ЗМІСТ

БЕКЛЕНКО Олег. Плакат. Дух і сила традиції в реаліях сьогодення	6
ВЛАДИМИРОВА Наталія. Театр – як зосередження та відображення найбільш радикальних подій у часи національного спротиву	9
ДОБРОВОЛЬСЬКА Оксана, МАЙДИЧ Олександр. Мистецтво плакату в геополітичному ракурсі	11
ЗУБАВІНА Ірина. Кіномистецтво України початку 2020-х як впливовий чинник культурної дипломатії	13
КОРНІЄНКО Владислав. Трансформації в архітектурі та дизайні циркових будівель Києва	18
ЛАГУТЕНКО Ольга. Антропологічний вимір у мистецтві часу випробувань (2020-ті)	20
МАРКОВСЬКИЙ Андрій. Фортифікаційна архітектура – історія супротиву й боротьби	24
ПЕРЕВАЛЬСЬКИЙ Василь. Екслібрис українських шістдесятників	25
ПОЛТАВЕЦЬ-ГУЙДА Оксана. Роль мистецтва у самоідентифікації суспільства та духовному єднанні нації	29
СОКОЛЮК Людмила. Василь Єрмілов сьогодні: гіпотеза чи підтверджений факт	33
БЕРДИНСЬКИХ Святослав. Якості експресії патріотичного плакату	36
БОЖИНСЬКИЙ Назар. Національні та етнічні українські образи предметно-просторового середовища в умовах 10-ліття московської агресії	38

5. Павлова Т. Мистці українського авангарду в Харкові. Харків : Графпром, 2015. 476 с.

БЕРДИНСЬКИХ Святослав Олександрович
кандидат технічних наук, доцент
завідувач кафедри дизайну Університету «КРОК»
учений секретар відділення
образотворчого мистецтва НАМ України

ЯКОСТІ ЕКСПРЕСІЇ ПАТРІОТИЧНОГО ПЛАКАТУ

Досвід маніпуляції з техніками та засобами зображення, композицією площини та іншими різновидами візуалізації стимулює глядача до потрібної емоційної реакції під час сприйняття плакату. Сукупність нашого досвіду та референсів визначає зв'язок із тим, що намагаються донести у зображенні. На думку дослідників, люди мають здатність концептуалізувати колективний досвід, навіть такий, що виходить за межу їхньої свідомості. Таким чином, комунікація переконлива тоді, коли на рефлексивному рівні пов'язана з ідентичністю, культурою, переконаннями та світосприйняттям. Невірне трактування образно-емоційної складової форми, на рівні графічного моделювання може призвести до створення малоефективного, навіть оманливого виразу, асоційованого з поняттями, невластивими об'єкту.

Отже, на оцінку суб'єктивного сприйняття зображеного на плакаті впливає те, як зображено об'єкт. Тут не лише йдеться про моделювання його об'єктивних якостей (форма, розмір, положення в просторі, структура тощо) з позицій функціональності й економічності застосованих графічних засобів, а й про наявну виразність суб'єктивних аспектів, які визначають простір сенсів та асоціативних понять.

Кожен із об'єктів можна зобразити різними способами. Зображення може слідувати реальним законам передачі простору, світлотіні, форми або бути представлене середовищем, абстрагованим відносно цих законів, в якому підкреслюються експресивні якості форм. Наприклад, засновники кубізму прагнули у своїх роботах відтворювати світ таким, яким він його відтворює у своїй свідомості. Шляхом виокремлення і приведення всіх предметів і форм до

простих геометричних фігур та їх комбінацій відповідно до задуму митця кубісти намагалися дійти до інтелектуального й аналітичного живопису, здатного розкривати структуру речей і їхню внутрішню сутність, виразити «константи буття», підніматися до рівня вимог сучасності, входити в неї і сприяти її перебудові.

В епоху розвитку фотографій та засобів фотореалістичного моделювання, значення формалізованих засобів зображень не девальвується, а навпаки, набуває нової оцінки. Звичайно, фотографічне зображення, подане без жодної обробки та редагування говорить нам про відсутність обману. І хоча більшість людей розуміють, що фотографія може бути сфальсифікованою, все ж більшість схильні сприймати фотографію як видиму реальність. Водночас якість фотографії здатна говорити про певний контекст. Відомо багато випадків, коли не найвища якість фото може акумулювати в собі особливий емоційний вплив на глядача.

Графічно формалізовані зображення мають більший комунікативний потенціал аніж фотографії, до того ж, у сфері візуальних комунікацій надмірна об'єктивізація не завжди є бажаною. Іноді вона заважає сприймати головну ідею твору. У традиційній графічній культурі, зразках образотворчого мистецтва різних культур (особливо східних) завжди фігурувало не лише питання «що зображати», а й питання «що не зображати». Таким чином це давало можливість досягнення лаконічної, виразної та досконалої форми твору. Отже, другий принцип передбачає спрощення реальності за допомогою застосування певної системи графічних елементів (лінія, точка, пляма, тон, текстура тощо) та знаків, за допомогою яких можна представити будь-який зоровий образ.

Вагомий фактор, що впливає на асоціативність плакатної графіки – це техніка створення зображення. Використання рисованих зображень відкриває практично безмежні можливості для передачі інформації. Кожен інструмент створення зображень має характерний слід та дозволяє дизайнеру формувати свою візуальну мову. Виразні властивості інструмента рисунка мають помітний вплив на комунікативний рівень зображення, а не лише на візуальні характеристики елементів. Технічний спосіб виконання роботи, окрім інших засобів, складає свій змістовний рівень – емоційний (м'якість, жорсткість, гнучкість, напруження), а іноді навіть концептуальний, якщо техніка виконання проекту відповідає специфічній техніці регіону чи історичного періоду, на який посилається автор, або обумовлений властивостями предмета, що зображується

Графіка українського плакату звертається до простих, «грубих» форм передачі змісту і простору. На війні немає місця для вишуканості. Контрастні поєднання плям, спрощена стилізація, товста ламана лінія у зображенні силуету та «висічені» форми шрифтів створюють чіткі та зрозумілі образи. Техніка виконання апелює до технічно швидких засобів створення.

Повідомлення має чітко та однозначно усвідомлюватись глядачем, поняття добра і зла, хорошого і поганого розділяються максимально контрастно. Трансформація силуету форм, пов'язаних із ворожою країною носить карикатурний характер, все, що має навіювати страх та велич ворога, зображується максимально смішним та безглуздим. Активно використовується метафора. Графічні засоби посилюють відчуття штучності, вигаданості, «іграшковості», беземоційності предметів зброї, образу армії та держави агресора.

Натомість образ стійкості, надійності та незламності закладено у зображення форм, пов'язаних із українським спротивом. Героїчність наших бійців протиставляється боягузливості окупантів.

Отже, при залученні повного арсеналу засобів експресії плакату створюється дійсно дієвий інструмент впливу на свідомість.

БОЖИНСЬКИЙ Назар Іванович

кандидат архітектури, доцент кафедри образотворчого мистецтва

Національного університету

"Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка",

НАЦІОНАЛЬНІ ТА ЕТНІЧНІ УКРАЇНСЬКІ ОБРАЗИ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ 10-ЛІТТЯ МОСКОВСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Вже минуло 10 років від початку відкритої московської агресії на територію суверенної України. Але страшна війна, що прийшла у наш дім, нажаль, і не збирається припинятись. У її горнилі згорають не лише безцінні людські долі та твори мистецтва, а й зразки народньої архітектури, традиційного дизайну та